

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

**МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ЗАОЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**«КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

26 травня 2017 року

м. Львів

УДК 342(100) (063)
ББК 67.9 (4 Укр) 300
Т-338

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка» (протокол № 13 від 23 травня 2017 року)

Редакційна колегія:

Ковальчук В. Б. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»;

Ковальчук О. Б. – кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, доцент кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»;

Забокрицький І. І. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка»;

Кобрин В. С. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового Інституту права та психології НУ «Львівська політехніка».

Конституційний процес в Україні в контексті євроінтеграції : Матеріали учасників всеукраїнської науково-практичної заочної конференції студентів та молодих учених, м. Львів, 26 травня 2017 р. – Львів : ННПП НУ «Львівська політехніка», 2016. – 59 с.

У збірнику представлені тези доповідей учасників всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених «Конституційний процес в Україні в контексті євроінтеграції», яка була організована кафедрою конституційного та міжнародного права ННПП НУ «Львівська політехніка» та заочно проведена у м. Львові 26 травня 2017 року.

Для студентів, аспірантів, здобувачів, викладачів вищих навчальних закладів працівників органів публічної влади, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами конституційного та конституційно-процесуального права.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

ЗМІСТ

Анастасин У. СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	4
Гнатів В. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ЯК ДЖЕРЕЛА ПРАВА УКРАЇНИ: ВИДИ ТА ПОРЯДОК ЇХ УКЛАДЕННЯ.....	7
Деленко О. ПОРЯДОК НАБУТТЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ В УКРАЇНІ.....	10
Занько М. РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	14
Кубай В. ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ РОЗВ'ЯЗАННІ МІЖДЕРЖАВНИХ СПОРІВ.....	18
Сокальська Ю. СИСТЕМИ НОТАРІАТУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	21
Щербак Д. ВПЛИВ НЕТИПОВИХ ФОРМ ПРАВЛІННЯ НА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	25

СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Анастасин У.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: **Ромців О.І.**,
к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
міжнародного права ННПП
НУ «Львівська політехніка»

Європейська орієнтація України та глобалізаційні процеси, що характеризують сучасний стан розвитку суспільства, вимагає поєднання досвіду Європейського парламенту з національними особливостями законодавчої влади в Україні.

Європейський парламент надав Україні певні рекомендації щодо розвитку нашої держави відповідно до стандартів ЄС.

Що стосується розробки і прийняття законів, то пропонується запровадити так звану «білу книгу» рекомендацій експерта з реалізації політики в сфері, яка стосується законопроекту. Ця практика успішно застосовується в ЄС, де важливу роль відіграють норми «м'якого» права. Останні носять рекомендаційний характер, але, незважаючи на допоміжну роль, є важливим інструментом формування професійного правового дискурсу в країні і чинником у прийнятті законів, які виражають цілісне бачення державної політики в певній галузі[1, с. 281].

Одна із істотних змін стосується питання ефективності голосування на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Зокрема, в Європейському парламенті пропонують приймати «звичайні» закони простою більшістю голосів при кворумі 226 депутатів. Тобто, якщо на засіданні присутні 230 народних депутатів, то для прийняття закону достатньо лише 116 голосів, а не 226, як це передбачено зараз. На думку парламентарів Європи, це дозволить прийняти необхідні закони в умовах неявки депутатами на пленарні засідання. Однак, ця ініціатива суперечить 91-ї статті Конституції, яка говорить, що Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти більшістю від її конституційного складу (в деяких випадках кваліфікованою більшістю в 300 голосів)[3, с. 54]. До

того ж така пропозиція, з одного боку, може поставити під сумнів легітимність тих чи інших законів (тому, що вони можуть бути прийняті насправді тільки четвертою частиною парламенту) і, з іншого боку, підтверджує неспроможність кількісного складу Верховної Ради України (якщо закон здатний прийняти 120 осіб, чому народних депутатів аж 450?). Коротше кажучи, недоліки даної рекомендації призводять до необхідності більш принципових кроків у реформуванні українського парламенту (наприклад, скорочення кількості депутатів до 300 осіб, як це було прийнято громадянами на референдумі у квітні 2000 року).

Реформаторські ініціативи торкнулись також структури Верховної Ради України. Зокрема, пропонується привести ряд спеціалізованих комітетів у відповідність з рядом міністерств, налагодити чіткий механізм взаємодії між законодавчою і виконавчою владою. Реформи, спрямовані на скорочення кількості структурних одиниць повинні відбуватися узгоджено і паралельно між парламентом і Кабінетом Міністрів України.

Вже отримали певний резонанс й інші рекомендації європейських партнерів, що передбачають більш закритий формат роботи парламенту. Так, пропонується транслювати засідання Погоджувальної Ради парламентських фракцій. Звичайно, в реаліях вітчизняної політики це рішення було значною мірою виправдано, але проблема не вирішиться завдяки гласності роботи національного представницького органу влади. Тому в даному випадку важливо, що запобіжники популізму не повинні порушувати принципів прозорості та відкритості в діяльності парламенту[5, с. 56].

Ще одна ініціатива, закріплена в пакеті реформ, давно назріла в українському суспільстві і стосується питання депутатської недоторканності. Згідно з планом депутатська недоторканність в її нинішньому вигляді повинна бути скасована. Відшкодування, на відміну від імунітету, який, по суті, еволюціонував, щоб захистити народних обранців від правосуддя, покликані гарантувати виконання депутатом своїх повноважень, щоб захистити свої політичні переконання та заохочувати до самостійної та ефективної роботи. У свою чергу, скасування депутатської недоторканності стане найкращим стимулом

для депутатів докладати максимум зусиль для поліпшення якості правосуддя та правоохоронної діяльності в Україні, тому що без імунітету, кожен з них може опинитися в лещатах несправедливого судового розгляду.

Важливим напрямком реформи є запровадження дисциплінарної відповідальності народних депутатів за порушення порядку під час мітингів та неетичну поведінку. Покарання буде залежати від тяжкості скоєного правопорушення, зокрема, у пропозиціях згадуються штрафи для депутатів. В боротьбі з неадекватною поведінкою народного депутата можуть вивести із зали засідань уповноважені особи, які чимось схожі на судових приставів у деяких західних парламентах[2, с. 147].

Нарешті, слід звернути увагу на інновації щодо методу розподілу депутатських мандатів в парламенті за результатами виборів. Цій проблемі, як правило, не надають особливого значення, але використання різних методів при визначенні кількості мандатів для кожної партії призводить до різних результатів за однакову кількість голосів. Здавалося б, що може бути простіше, ніж визначити, скільки місць у парламенті «заробила» партія. Але на практиці це не так просто. Зараз Україна використовує алгоритм Заєць-Німейера, який дає певні переваги для дрібніших партій, в результаті чого маємо політичну роздробленість парламенту. В Європарламенті використовують так званий метод Дондта, математична конструкція якого сприяє великим партіям. Наприклад, якщо партія набирає 10% голосів, квота Зайця-Німайера дозволяє отримати близько 10% місць. У той же час, згідно з квотою Дондта партії з 10% підтримки можуть розраховувати тільки на 6% місць[4, с. 223].

Звичайно, підвищення інституційної спроможності українського парламенту не повинне обмежуватися «дорожньою картою» реформ. Європейський досвід парламентаризму є цінним орієнтиром для України, але не є вичерпним. В ході інституційної та структурної модернізації Верховної Ради України повинні бути враховані обов'язково особливості національної правової системи та політичного процесу України. Зокрема, ми повинні працювати над «розвантаженням» парламенту при здійсненні законодавчої функції, необхідно

також працювати над підвищенням кваліфікації депутатів, партійної системи, що не може обійтися без прийняття нового законодавства

Список використаних джерел:

1. Кислий П., Вайз Ч. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду / Літ. ред. Е. Р.Рахімкулов. – К. : Абрис, 2000. – 414 с.
2. Конституційне право України : підручник / за ред. В. Ф. Погорілка. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2010. – 345 с.
3. Озерова К. І. Роль парламенту в деяких країнах Європейського союзу з парламентською формою правління / К. І. Озерова // Актуальні питання сучасної науки і права: збірник матеріалів науково–практичної конференції студентів (24 квітня 2010 року, м.Суми). – Суми : Університетська книга, 2010. – 110 с.
4. Парламент Європейський // Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2016. – 454 с.
5. Щербак Ю. М. Законотворчість: міжнародна діяльність Верховної Ради України і парламентів світу / Ю. М. Щербак, З. Р. Мішук. – К. : Заповіт, 2008. – 112 с.

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ЯК ДЖЕРЕЛА ПРАВА УКРАЇНИ: ВИДИ ТА ПОРЯДОК ЇХ УКЛАДЕННЯ

Гнатів В.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»
Науковий керівник: **Забокрицький І.І.**,
к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
міжнародного права ННПП
НУ «Львівська політехніка»

Договір як джерело права має тривалу історію, значне використання та поширення сучасної правової життя. Істотна правотворча роль належить договору ще з часів родової системи і процесу формування держави. Саме тоді взаємовідносини між окремими групами людей, які склали певні роди чи племена, базувалися або творилися на договірних засадах, коли шляхом договірних відносин погоджувалися і встановлювалися певні правила мирного співжиття. Згода України на обов'язковість для неї міжнародного договору може надаватися шляхом підписання, затвердження, ратифікації, прийняття договору чи приєднання до договору, а також й іншим шляхом, про який домовилися сторони. З часу проголошення незалежності 1991 року Україна є активним

суб'єктом міжнародного договірної права. На початок 1990 року вона була учасницею понад 120 міжнародних договорів. З-поміж них найважливішими є насамперед Статут ООН, Женевські конвенції про захист жертв війни 1949 року, Статут Всесвітнього поштового союзу 1864 р., Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 року та багато інших.

Відповідно до статті 2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року і Віденської конвенції про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року міжнародний договір – це врегульована міжнародним правом угода, укладена державами та іншими суб'єктами міжнародного права у письмовій формі, незалежно від того, чи міститься така угода в одному, двох або декількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від її найменування. Як правило, міжнародний договір є угодою двох або більше держав щодо встановлення, зміни або припинення взаємних прав та обов'язків у політичних, економічних, соціальних, культурних або інших відносинах.

Договір являє собою угоду в письмовій формі між національними державами або міжнародними організаціями, яка призначена для встановлення відносин, регульованих міжнародним правом. Він може міститися в одному документі, у двох або декількох пов'язаних між собою документах, таких як обмін дипломатичними нотами. Різні терміни використовуються для такої угоди, в тому числі договору, конвенції, протоколу, декларації, статут, пакт, договір, акт, статут, обмін нот, угода, модус вівенді («способом життя» або практичний компроміс), і розуміння.

Об'єктом міжнародного договору є відносини суб'єктів міжнародного права з приводу матеріальних і нематеріальних благ, дій і утримання від дій. Будь-який об'єкт міжнародного права може бути об'єктом міжнародного договору. Самі держави визначають, що є об'єктом міжнародного договору, проте вони утримуються від того, щоб об'єктом договорів були питання, що становлять виключно внутрішню компетенцію держав. Як правило, об'єкт договору відображається в найменуванні договору.

До структури договору відносяться його складові частини, а саме назва договору, преамбула (зазначаються цілі укладення даного договору, сторони договору й інші), основна частина (предмет договору, права та обов'язки сторін), заключна частина (передбачаються умови вступу договору в силу, строк його дії, порядок припинення і тому подібне). Договір переважно складається з розділів, глав, статей, пунктів. Обов'язковим елементом є підписи уповноважених сторін договору.

Міжнародний договір, як правило, складається в одному документі. Проте текст договору, укладеного, наприклад, шляхом обміну нотами або листами, міститься в двох або більше пов'язаних між собою документах.

Як основне джерело міжнародного права міжнародний договір може мати різні форми і найменування: договір, угода, пакт, декларація, трактат, конвенція, комюніке, протокол, обмін нотами, акт, заключний акт-картель, конкордат, статут, хартія тощо, які мають однакову юридичну силу, створюють права і обов'язки для їх учасників.

Укладання міжнародних договорів державами являє собою здійснення державного суверенітету і належить до числа основних прав держав.

Отже, міжнародні договори є необхідним елементом нового світового правопорядку, вони посідають центральне місце в галузі міжнародного та національного права. Роль і значення договорів неухильно зростає. На сучасному етапі договори становлять складну, багатогалузеву глобальну систему, що охоплює практично всі види взаємодії держав. Необхідно підкреслити, що в системі міжнародних відносин міжнародні договори виконують низку важливих правових функцій, насамперед упорядкування міжнародних відносин та формування їхньої правової основи. Вони також сприяють стабільності міжнародного правопорядку, підтримці міжнародного миру та безпеки, розвитку міжнародного співробітництва на засадах рівноправності. Крім того, міжнародні договори є важливим засобом забезпечення національних інтересів держави та захисту основних прав і свобод людини. З огляду на це вивчення права міжнародних договорів набуває особливого значення

Список використаних джерел:

1. Антонович М. Міжнародне право. Навчальний курс / М. Антонович. – К. : Юрінком Інтер. – 2011. – 384 с.
2. Закон України від 29 червня 2004 року «Про міжнародні договори України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: ООН; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 23 травня 1969 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua
4. Черкес М. Ю. Міжнародне право : Підручник / М. Ю. Черкес // Мін. освіти і науки України. – Київ : Знання, 2011. – 397 с.
5. Міжнародне право : підручник /Ліпкан В. А., Антипенко В. Ф., Акулов С. О. та ін. / заг. ред.. В. А. Ліпкана. – К. : КНТ, 2009. – 752с.

ПОРЯДОК НАБУТТЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ В УКРАЇНІ

Деленко О.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: **Ромців О.І.**,

к.ю.н., асистент кафедри конституційного та

міжнародного права ННПП

НУ «Львівська політехніка»

Правовий статус біженці в Україні регулюється Законом «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». Згідно пункту 1 статті першої цього Закону, біженець – це особа, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань[1].

Основною формою надання захисту іноземним громадянам в Україні є визнання їх біженцем. Біженець, не може бути висланий або примусово повернутий до країни, де його життю або свободі загрожує небезпека за ознаками

раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань, а також з інших причин, що визнаються міжнародними договорами чи міжнародними організаціями, учасниками яких є Україна, як такі, що не можуть бути повернуті до країн походження[2].

Першою стадією процедури отримання особою статусу біженця є порушення справи після подання такою особою заяви до відповідного територіального відділення Державної міграційної служби.

Законодавством України передбачено два способи порушення справи: або особа перетнула державний кордон на законних підставах, після чого подала відповідну заяву, або така особа потрапила на територію України незаконним шляхом та перебуває в країні у нелегальному стані.

У тому випадку, коли особа, що бажає отримати статус біженця в Україні, перебуває в державі на законних підставах, вона протягом п'яти робочих днів повинна звернутися із заявою до відповідного територіального відділення Державної міграційної служби. У разі, коли така особа незаконно перетнула національний кордон України, вона повинна відразу, без зволікань, звернутися із заявою про визнання біженцем до Державної міграційної служби України.

Заява про визнання особи біженцем може подаватися особисто заявником, тобто іноземцем чи особою без громадянства, або його представником до територіального відділу Державної міграційної служби України за місцем перебування заявника. У заяві особа має зазначити основні відомості про себе та обставини, що змусили її залишити країну походження. Разом із заявою особа, що бажає отримати статус біженця в Україні, подає також документи, що посвідчують її особу та документи, що посвідчують факт наявності обставин, відповідно до яких особу може бути визнано біженцем[5, с. 352].

Наступною стадією у процедурі отримання особою статусу біженця є порядок попереднього розгляду заяв. Відповідний територіальний орган Державної міграційної служби України, який прийняв заяву про надання особі статусу біженця, видає особі, яка звернулася з проханням про надання їй притулку, довідку про звернення за захистом в Україні та реєструє заявника. Далі

в п'ятнадцятиденний термін працівник Державної міграційної служби викликає заявника на співбесіду та розглядає поданий останнім пакет документів.

Після співбесіди та вивчення документів працівник, який веде справу особи, яка шукає притулку, складає письмовий висновок, на підставі якого приймається рішення про оформлення або відмову в оформленні документів про що оформлюють наказ. Якщо рішення є позитивним, Державна міграційна служба пролонгує строк чинності довідки про звернення за захистом в Україні[4].

Наступною стадією є безпосередній розгляд заяви про визнання біженцем, який здійснюється Державною міграційною службою протягом двох місяців після того, як було прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо визнання біженцем. Цей строк може бути продовжено уповноваженою посадовою особою Державної міграційної служби, за обґрунтованим зверненням працівника, який розглядає дану заяву, але не більш як до трьох місяців.

Із заявником або його законним представником знову проводяться співбесіди з метою перевірки правдивості наданої інформації. Також Державна міграційна служба спільно з органами Служби безпеки України перевіряє наявність в заявника обставин, за яких його не може бути визнано біженцем та направляє його на медичне обстеження.

Після детального вивчення усіх документів, перевірки достовірності фактів, повідомлених особою, яка прагне стати біженцем, Державна міграційна служба готує письмовий висновок щодо визнання або відмови у визнанні біженцем[3, с. 75].

Останньою стадією в процедурі отримання особою статусу біженця є прийняття Державною міграційною службою відповідного рішення в місячний строк після отримання особової справи заявника та письмового висновку. У деяких випадках місячний термін може бути продовжено до трьох місяців, але лише за рішенням керівника відповідного територіального органу Державної міграційної служби.

Якщо рішення позитивне, то з моменту його прийняття особа, що звернулася з проханням про надання їй притулку в Україні, визнається біженцем

в Україні та вважається такою, яка постійно проживає в Україні або яка безстроково на законних підставах перебуває на території України.

Державна міграційна служба протягом 15 робочих днів з дня прийняття рішення про визнання біженцем оформлює та видає кожній особі, яка досягла шістнадцятирічного віку, посвідчення біженця. Посвідчення біженця видається строком на п'ять років та може бути продовжено після перереєстрації біженця[5, с. 353].

Отже, особа, яка не є громадянином України та внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може або не бажає користуватися захистом цієї країни може бути визнана в Україні біженцем та мати відповідний правовий захист. Для цього особа має подати заяву в територіальний орган Державної міграційної служби та, пройшовши усі процедури, може отримати посвідчення біженця, право на постійне законне перебування в Україні та інші права та свобода на рівні з громадянами України.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 р., № 3671-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.
2. Луценко Л. Порядок набуття статусу біженця / Л. Луценко. – 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bazarmedia.info/index.php/novini/lyudi/284-poryadok-nabuttya-statusu-bizhentsya>.
3. Мартинюк Ю. М. Порядок набуття статусу біженця за українським законодавством / Ю. М. Мартинюк // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – № 73. – С. 72-76.
4. Шаптала Н. К. Конституційне право України : навч. посіб. / Шаптала Н. К., Задорожня Г. В. – Запоріжжя : Дике Поле, 2012. – 479 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1494051146883/pravo/pravoviy_status_bizhentsiv_ukrayini.
5. Шестакова Н. О. Проблемні питання процедури надання особі статусу біженця / Н. О. Шестакова. // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – №1. – С. 351-354

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Занько М.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: **Забокрицький І.І.**,
к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
міжнародного права ННПП
НУ «Львівська політехніка»

Окрім міжурядових організацій, в сфері забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права, також діють і неурядові структури. Незважаючи на те, що неурядових організації не мають міжнародної правосуб'єктності як міжурядові, вони теж виконують важливу роль. Зокрема, Міжнародний комітет Червоного Хреста є спеціальним суб'єктом міжнародного права, котрий має міжнародну правосуб'єктність і є єдиною неурядовою міжнародною організацією з подібним статусом. Загалом, на нашу думку, зі всіх неурядових організацій, що діють в сфері забезпечення дотримання міжнародного гуманітарного права, найбільш доцільно розглянути дві – Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ) та організацію Лікарі без кордонів.

Міжнародний комітет Червоного Хреста є гуманітарною організацією базованою в Женеві (Швейцарія). Держави-учасники Женевських конвенцій 1949 року і Додаткових протоколів до них дали МКЧХ мандат щодо захисту жертв міжнародних та внутрішніх збройних конфліктів. У жовтні (26-29) 1863 року міжнародна конференція, організована організацією «Комітет п'ятьох» була проведена в Женеві з метою розробки можливих заходів щодо поліпшення медичного обслуговування на полі бою. У роботі конференції взяла участь 36 людей: вісімнадцять офіційних делегатів від національних урядів, шість делегатів від інших неурядових організацій, сім неофіційних іноземних делегатів, а також п'ять членів Міжнародного комітету. Згідно зі своєю офіційною місією Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) є неупередженою, нейтральною і незалежною організацією, незалежна гуманітарна місія полягає якої в тому, щоб захищати життя і гідність жертв війни та насильства всередині країни і надавати

їм допомогу. Він також проводить і координує міжнародну допомогу і роботу з розвитку і зміцнення гуманітарного права і універсальних гуманітарних принципів. Основні завдання Комітету, які випливають з Женевських конвенцій і його власних статутів є наступними:

- стежити за дотриманням сторонами конфлікту Женевських конвенцій;
- організувати догляд за тими, хто був поранений на полі бою;
- контролювати поводження з військовополоненими;
- допомагати з пошуком зниклих без вісти осіб в збройному конфлікті (служба розшуку);
- організувати захист і догляд за цивільним населенням;
- виступати в якості нейтрального посередника між протиборчими сторонами[1].

МКЧХ є єдиною установою, названою за міжнародним гуманітарним правом (МГП) в якості контролюючого органу. Правовий мандат МКЧХ випливає з чотирьох Женевських конвенцій 1949 року, а також з його власного Статуту. МКЧХ також бере на себе завдання, які конкретно не санкціоновані міжнародними нормами, такі як відвідування політичних в'язнів поза конфліктом і надання допомоги в разі стихійних лих. МКЧХ є приватною асоціацією зареєстрованою в Швейцарії, яка користується різними ступенями спеціальних привілеїв і правових імунітетів на території Швейцарії протягом багатьох років. 19 березня 1993 року, правова основа для цього була створена спеціальною Угодою між урядом Швейцарії та МКЧХ. Ця угода закріплює повну недоторканність всієї власності МКЧХ в Швейцарії, включаючи його штаб-квартиру і архів, надає членам і співробітникам правового імунітету, звільняє МКЧХ від всіх податків і зборів, гарантує безмитне переміщення товарів, послуг і грошей, забезпечує МКЧХ правами щодо встановлення зв'язків з посольствами іноземних держав[2, с. 48].

Ще однією неурядовою гуманітарною організацією є Лікарі без кордонів. Її було засновано в 1971 році, в період після відділення Біафри, невеликою групою французьких лікарів і журналістів, які прагнули до розширення доступності медичної допомоги через національні кордони і незалежно від раси, релігії,

віросповідання чи політичних переконань. З цією метою організація підкреслює «незалежність і неупередженість», і явно виключає політичні, економічні та релігійні чинники в прийнятті своїх рішень. Це обмежує обсяг фінансових коштів, отриманих від урядів або міжурядових організацій. Ці принципи дозволили організації вільно говорити щодо воєн, корупції чи інших перешкод для медичної допомоги або людського благополуччя. Тільки один раз у своїй історії, під час геноциду в Руанді 1994 року, організація закликала до військового втручання. Принципи та способи діяльності визначаються статутом організації. Загальна політика щодо основних питань, координується Міжнародною радою, в якому представлена кожна з 24 секцій (національних офісів). Міжнародна рада збирається в Женеві, Швейцарія, де розміщене Міжнародне бюро, яке координує міжнародну діяльність. Лікарі без кордонів має загальний консультативний статус при Економічній і Соціальній Раді Організації Об'єднаних Націй[3, с. 54].

Отже, міжнародні організації здійснюють важливі функції щодо захисту прав людини як на міжнародному, так і на регіональному рівні. Вони створюють можливості для спільного прийняття рішень, протистояння спільним проблемам та викликам. Також міжнародні організації дають можливість державам спільними зусиллями вирішувати міжнародні спори не вдаючись до збройних методів, а також допомагають боротися з порушеннями міжнародного правопорядку. Серед міжурядових організацій чільне місце посідає ООН, адже її сфера діяльності охоплює загальносвітовий масштаб. В структурі ООН функціонує цілий ряд органів та установ, котрі виконують функції розвитку міжнародного співробітництва та підтримки миру і безпеки. В контексті даного дослідження найбільший інтерес представляє діяльність та повноваження двох основних органів ООН – Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки. Зокрема, потрібно наголосити, що Генасамблея є дорадчим органом, незважаючи на те, що на її сесії можуть збираються всі держави-члени організації, а Рада Безпеки є єдиним органом ООН чиї рішення мають обов'язкове значення для членів ООН. Досить спірним, особливо в контексті нинішніх подій на Сході України та на Близькому Сході, є інститут права вето, котрим наділені постійні члени Ради Безпеки ООН.

На відміну від міждержавних, неурядові організації (НУО) не засновуються на основі договору між державами і створюються шляхом об'єднання фізичних та / або юридичних осіб, діяльність яких здійснюється поза рамками офіційної зовнішньої політики держав. Фактично неурядові організації створюються на підставі установчих документів, зареєстрованих відповідно до національного законодавства однієї держави, але в строго юридичному плані діяльність міжнародних НУО регулюється нормами саме міжнародного права, що досягається шляхом надання їм консультативного статусу з боку Організації Об'єднаних Націй. Саме неурядові організації доводять до відома урядів і світової громадськості потреби і сподівання звичайних людей, здійснюють громадянський контроль за діяльністю державних органів і сприяють активному участі широких в суспільно-політичному житті на локальному і міжнародному рівнях. Вони забезпечують аналіз та експертну оцінку самих різних, в тому числі глобальних проблем, діють як механізм «раннього оповіщення» і допомагають здійснювати контроль за виконанням міжнародних угод. Міжнародні НУО традиційно беруть участь в правотворчому процесі, впливаючи на позицію держав, розробляючи проекти угод, які в подальшому передаються на розгляд національних урядів і міжурядових організацій. Все більше зростає роль глобальних НУО в забезпеченні дотримання норм міжнародного права. Нарешті, значний вплив НУО здійснюють на формування міжнародної громадської думки і вироблення порядку денного світової політики.

Список використаних джерел:

1. Статут Міжнародного комітету Червоного Хреста від 24.06.1998. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991_002.
2. Толочко О. Н. Международное гуманитарное право : Учебное пособие / О. Н. Толочко. – Гродно: ГрГУ, 2003. – 87 с.
- Наумов А. О. Международные неправительственные организации и проблемы глобального управления / А. О. Наумов. // Государственное управление. Электронный вестник. – 2013. – С. 49–76.

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ РОЗВ'ЯЗАННІ МІЖДЕРЖАВНИХ СПОРІВ

Кубай В.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: **Забокрицький І.І.**,
к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
міжнародного права ННПП
НУ «Львівська політехніка»

Міжнародно-правові засади юрисдикції ЄСПЛ щодо розгляду міждержавних справ визначені статтями 32, 33 Європейської конвенції з прав людини. Так, відповідно до статті 32 Конвенції юрисдикція Суду поширюється на всі питання тлумачення і застосування Конвенції і протоколів до неї. У ст. 33 Конвенції зазначено: «Будь-яка Висока Договірна Сторона може передати на розгляд Суду питання про будь-яке порушення положень Конвенції та протоколів до неї, яке допущене, на її думку, іншою Високою Договірною Стороною»[1]. Отже, держава-учасниця Конвенції має можливість подати скаргу до ЄСПЛ не лише в разі порушення прав та свобод її громадян іншою державою, але й в інших випадках, наприклад, коли інша Висока Договірна Сторона порушує положення Конвенції та протоколів до неї. Розгляд такої скарги не буде придумуватись як втручання у внутрішні справи держави, адже вони не є такими з огляду на зобов'язання, які були взяті на себе державами-учасницями Конвенції. Дипломатичний захист надає право державі подати заяву проти іншої держави в міжнародний судовий орган тільки у випадку, коли сама держава є об'єктом порушення або ж захищає права свого громадянина (громадян), які, на її думку, є порушеними унаслідок протиправної поведінки відповідно до міжнародного права[2, с. 285].

Стороною міждержавних справ може бути тільки відповідна Висока Договірна Сторона – держава, яка є членом Ради Європи. У тому разі, якщо учасником ЄСПЛ може стати Європейський Союз, то стороною може виступати і ця міжнародна організація, яка, виходячи з положень Лісабонського договору є міждержавним об'єднанням. Першою міждержавною справою, що була визнана ЄСПЛ прийнятною, стала справа «Греція проти Сполученого Королівства»,

провадження в якій було розпочато у зв'язку із скаргою Греції на дії СК (видання виключних декретів) від 7 травня 1956 року (скарга №176/56)[3, с. 59].

У міждержавних справах предметом спору виходячи з вимог Конвенції, може бути, – будь-яке порушення прав і свобод, визначених в Розділі 1 ЄКПЛ, а також в Протоколах до неї. При цьому, держава може подати заяву щодо захисту порушених прав однієї особи, групи осіб чи невизначеного кола постраждалих осіб. Наприклад, якщо у справі «Данія проти Туреччини» від 7 січня 1997 року йдеться про захист порушених прав підданого Данії турецького походження Кемала Кочча, який був заарештований в аеропорту Анкари та зазнав катування, то у справі «Кіпр проти Туреччини» від 10 травня 2001 року йдеться про масові порушення прав людини під час проведення Туреччиною військової операції на півночі Кіпру[4, с. 84].

Варто зауважити, що правопорушення не обов'язково має бути доведено до моменту направлення відповідної заяви до Суду, оскільки держава-позивач може поскаржитися до Європейського суду і у тому разі, якщо тільки підозрює, що таке порушення мало місце. Не ставиться також вимоги про те, щоб порушувалися права громадян держави-заявниці. Держава-учасниця Конвенції має право звертатися до ЄСПЛ в усіх випадках, коли вбачає у діях іншої держави-учасниці Конвенції порушення прав та свобод, закріплених ЄКПЛ і протоколами до неї[5, с. 22–23]. На відміну від інших міжнародних документів, які регламентують діяльність міжнародних судових установ, ЄКПЛ не встановлює ніяких обов'язкових вимог, щодо досудового врегулювання, так і стосовно попереднього повідомлення держави, проти якої подано заяву.

Аналіз роботи Європейського суду, а також Європейської комісії з прав людини засвідчує, що держави нечасто використовують закріплений в Європейській конвенції правовий механізм розв'язання міждержавних спорів. За час діяльності ЄСПЛ (а раніше і Європейської комісії з прав людини) було зареєстровано лише близько 30 заяв щодо розв'язання міждержавних спорів в судовому порядку, окремі з яких були об'єднані в процесі їх розгляду та вирішення. Можна вважати, що це пов'язано перш за все з небажанням держав

погіршувати взаємні стосунки або жертвувати політичними інтересами задля захисту прав звичайних людей[4, с. 85].

Слід зауважити, що процедура подання заяви до ЄСПЛ у міждержавних справах врегульована Регламентом Суду. Згідно з Правилом 46 Регламенту Договірні Сторони, які мають намір порушити справу перед Судом відповідно до статті 33 Конвенції, подають до канцелярії скаргу, котра має містити найменування Договірної Сторони, проти якої подається заява; виклад фактів; виклад зазначеного порушення (порушень) Конвенції та відповідних аргументів; підтвердження відповідності критеріям прийнятності; предмет заяви та загального зазначення вимог справедливої сатисфакції, згідно зі статтею 41 Конвенції, від імені сторони чи сторін, що вважають себе потерпілими; ім'я та адресу особи (осіб), призначеної довіреною особою. Заява має супроводжуватися копіями будь-яких відповідних документів[6].

Як вже зазначалось вище, Конвенція не встановлює жодних обов'язкових вимог щодо досудового врегулювання, так і щодо попереднього повідомлення державою-позивачем держави, проти якої подано заяву. Вважаємо, що відсутність в ЄСПЛ такої норми не сприяє підвищенню ефективності роботи Європейського суду, який працює з перевантаженням. З урахуванням зазначеного вище, пропонуємо доповнити статтю 33 ЄСПЛ таким положенням: «У міждержавних справах спір з приводу застосування цієї Конвенції може бути переданий до Європейського Суду з прав людини, якщо його не вдалося вирішити шляхом переговорів та процедур, передбачених Конвенцією на вимогу однієї зі сторін спору, якщо сторони не домовилися про інший спосіб врегулювання. Про звернення до ЄСПЛ держава-позивач попередньо повідомляє державу, проти якої подано заяву.» У разі внесення зазначених змін до Конвенції, їх необхідно відобразити і в Регламенті Суду[4, с. 88].

Таким чином, аналіз правового регулювання міждержавних справ та практика Європейського суду щодо їх розгляду, вирішення та виконання має важливе значення для з'ясування ефективності цього міжнародно-правового механізму як загалом, так і його використання для захисту національних інтересів України. З практики ЄСПЛ впливає важливий правовий прецедент, відповідно

до якого Європейський суд дотримується такої правової позиції, коли відповідальність за порушення прав людини покладається на державу, яка фактично контролює відповідну територію, зокрема, окуповану або анексовану.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Галкін І. Г. Особливості юрисдикції Європейського суду з прав людини / І. Г. Галкін // Часопис Київського університету права. – 2014. – №4. – С. 285–287.
3. Суд з прав людини: віхи історії. Інформаційне повідомлення // Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. – 1999. – №1. – С. 59–60.
4. Базов О. В. Питання юрисдикції Європейського суду з прав людини щодо розгляду міждержавних справ / О.В. Базов // Юридична Україна. – 2015. – № 6. – С. 84–91.
5. Туманова Л. В. Защита семейных прав в Европейском суде по правам человека / Л. В. Туманова, И. А. Владимирова. – М. : Городец, 2007. – 95 с.
6. Регламент Європейського суду з прав людини від 4 листопада 1998 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/980_067

СИСТЕМИ НОТАРІАТУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Сокальська Ю.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»
 Науковий керівник: **Забокрицький І.І.**,
 к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
 міжнародного права ННПП
 НУ «Львівська політехніка»

Роль нотаріату швидко зростає із розвитком нашої державності, що зумовлюється виникненням приватної власності на засоби виробництва, землі тощо. Особливо це стосується діяльності, пов'язаної з оформленням і реєстрацією договорів, створення різних форм власності. Це спричинило виникнення великої кількості угод ,раніше невідомих нашому законодавству, ускладнило їх посвідчення. Відтак виникла потреба у подальшому вдосконаленні вчинюваних нотаріальних дій, підвищенні вимог до кваліфікації нотаріусів та їх відповідальності – адже саме від якості роботи нотаріальних органів залежить правильне функціонування цивільного обороту в господарстві, ефективність захисту майнових прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб.

У цій роботі були досліджені сучасні теорії та концептуальні підходи до розуміння нотаріату в міжнародному приватному праві та процес формування

різних типів нотаріату на прикладі Європейських держав; Також проведено порівняльний аспект латинської та англосаксонської школи нотаріату і досліджено міжнародні професійні структури нотаріату, їх формування, розвиток та компетенцію.

Міжнародне нотаріальне право – це сукупність норм, що координують функціонування національних нотаріальних органів у сфері приватноправових відносин, пов'язаних з правом двох і більше держав.

Основна діяльність нотаріуса у сфері міжнародних відносин здійснюється саме у сімейному та спадковому праві.

Італійська система заснувала шлях для становлення латинської системи нотаріату, основною рисою якої стало надання документам сили публічного акта, що здійснювалося уповноваженими особами.

При докладному розгляді ролі нотарів у французькому законодавстві можна зауважити досить широке коло їхніх функцій.

Вони посвідчували всі акти й угоди, яким приватні особи бажали чи мушили надати характер юридичної достовірності; монополізували безспірну юрисдикцію, на них покладалося вчинення різноманітних актів - здійснення публічного продажу, видача тих чи інших свідоцтв, укладання описів майна, тощо. Нотаріальні акти виконувалися без додаткового судового рішення та мали беззаперечну доказову силу.

Становлення німецького нотаріату характеризується схожістю із французьким – стосовно безспірного характеру посвідчених документів, проте якщо у Франції чітко простежувалася межа між спірною (судовою) та безспірною (нотаріальною) юриспруденцією, то у Німеччині вона була відсутня.

Водночас у таких країнах як США та Великій Британії нотаріальна справа розвивалася іншим шляхом: так званою англосаксонською системою, яка не передбачає безспірності нотаріально завірених документів, а у разі конфлікту, вони повинні були перевірятися у суді.

У наш час існує два типи нотаріальних систем, де форми організації нотаріату є різними залежно від того, яку роль і значення у сфері реалізації прав визнає за нотаріатом та чи інша держава.

Першу групу складають нотаріальні органи англосаксонських країн (Велика Британія, США тощо), до компетенції яких входить лише посвідчення документів

і підписів. Наприклад, в англійських судах посвідчений нотаріусом документ не має повної юридичної сили доказу і потребує перевірки фактів, викладених в угоді. Система англосаксонського типу характеризується тим, що кодифіковані закони тут нечисленні, джерелами правових норм є переважно традиції та прецеденти, утворені юридичною практикою. З метою забезпечення основного принципу цивільного обігу – свободи угод – передбачена можливість користуватися будь-якими доказами. Сторони, що укладають контракт, перебувають «віч-на-віч» і, навіть передбачаючи заздалегідь можливі конфлікти з приводу виконання такої угоди, покладаються на суд, який повинен буде вирішити спір, що виникне.

Другу групу складають нотаріальні органи країн латинського, так званого писаного права, де з метою скорочення чисельності справ, що розглядаються судами, визнається особлива важливість письмових доказів, у яких фіксуються юридичні умови укладення різних правочинів. Щоб забезпечити превентивний захист прав окремих осіб і юридичної сили контрактів, що укладаються, в цих країнах уповноважують кваліфікованих професіоналів посвідчувати достовірність вчинюваних юридичних дій з тим, щоб гарантувати ефективність різних прав. При цьому вирішення конфліктів, що виникають у подальшому, за допомогою судових органів має бути виключенням, оскільки при укладенні угоди створюються всі умови для її подальшої реалізації згідно із законом та інтересами сторін.

Сьогодні найавторитетнішою у світі міжнародною професійною структурою нотаріату є Міжнародний союз латинського нотаріату, який було створено для координації діяльності нотаріусів всього світу в 1948 р. (м. Буенос-Айрес) представниками Палат нотаріусів 19 держав: Аргентини, Бельгії, Болівії, Бразилії, Еквадору, Іспанії, Італії, Канади, Колумбії, Коста-Ріки, Куби, Мексики, Парагваю, Перу, Пуерто-Ріку, Уругваю, Франції, Чилі та Швейцарії.

У 2005 р. Міжнародний союз Латинського нотаріату було перейменовано у Міжнародний союз нотаріату (МСН). Організація діє на основі статуту, затвердженого на конгресі у 2007 р. в м. Мадрид. Цілями МСН є представництво нотаріату в міжнародних організаціях, поширення принципів латинського нотаріату, співпраця з національними нотаріальними організаціями, вивчення та вдосконалення законодавства у сфері нотаріальної діяльності. Україна наразі не є

членом МСН, проте Українська нотаріальна палата, заснована 22 квітня 1993 р., має статус спостерігача в МСН, і у ст. 5 Кодексу професійної етики нотаріусів України, зате. Рішенням Конференції Української нотаріальної палати 17.11.2007, зафіксовано обов'язок нотаріуса «знати та дотримуватися заповідей Міжнародного союзу нотаріату, що створювалися протягом століть існування нотаріату і довели свою правову бездоганність».

Інша, не менш авторитетна, міжнародна структура нотаріату – Рада нотаріусів Європейського Союзу, створена у 1993 р. (м. Брюссель). Рада консультує щодо проектів директив Європейського Союзу, які мають безпосереднє відношення до нотаріату.

У 1995 р. (м. Неаполь) Рада прийняла Етичний кодекс нотаріусів Європи та містить визначення термінів, розуміння яких є вкрай важливим при вчиненні нотаріальних дій у сфері міжнародного приватного права: «транснаціональна операція» «нотаріус країни перебування, або національний нотаріус» «нотаріус країни походження, або іноземний нотаріус».

Таким чином, дослідження систем нотаріату сприятиме виробленню наукових оцінок щодо сучасного стану нотаріальної науки в Україні та світі, правильному визначенню напрямів реформування органів нотаріату, у результаті чого нотаріат по праву займатиме гідне місце поряд з такими інститутами як суд, прокуратура, адвокатура. Закономірності еволюції правових інститутів однієї держави, її законодавства можна пізнати лише порівнюючи їх із законодавством і досвідом інших держав, на історичному фоні їхнього взаємозв'язку і взаємного впливу.

Список використаних джерел:

1. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.
2. Гулевська Г. Аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання нотаріальною діяльністю та пріоритети запозичення в Україні / Г. Гулевська // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 7. – С. 57–61.
3. Основні світові системи нотаріату. Латинський нотаріат. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.notariat.vn.ua/notariat/notariat-v-sviti>
4. Бондарєва М. В. Англосаксонський нотаріат: особливості організації та функціонування / М. В. Бондарєва // 2006. – № 3–4. – С. 153–159.
5. Міжнародний союзу нотаріату: принципи латинського нотаріату та їх значення для діяльності нотаріусів України / О. Криштопа // Вісник КНУ Юридичні науки. – 2011. – Вип. 88. – С. 63–67.

ВПЛИВ НЕТИПОВИХ ФОРМ ПРАВЛІННЯ НА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Щербак Д.

студент ННПП НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: **Забокрицький І.І.**,
к.ю.н., асистент кафедри конституційного та
міжнародного права ННПП
НУ «Львівська політехніка»

Корейська Народно–Демократична Республіка є державою з такою модифікованою формою правління, як монархічна республіка. Північна Корея відмовилась в 1993 р. допустити інспекторів Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) у свій ядерний комплекс в Йонбені, і погрожувала вийти з Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), який ледь не завершився випереджальним військовим ударом з боку США, а також його звернення в 1995 році до ООН за допомогою для полегшення загострення гуманітарної ситуації в КНДР, вирішення постійних проблем, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства[1, с. 16].

Політика Вашингтону щодо КНДР варіюється між стратегією залучення Пхеньяну у двосторонні/багатосторонні відносини з його засудженням, як частини світової «осі зла». «Північнокорейські інтереси» США пов'язані з трьома основними геополітичними темами: міжнародні відносини в Північно-Східній Азії, регіональна економіка, безпека[2, с. 3].

Сучасний зовнішньополітичний ресурс КНДР залишається досить скромним і в силу цього не відіграє суттєвої ролі для нинішнього північнокорейського керівництва. Головна ставка в умовах «обложеної фортеці» робиться на нарощування військового арсеналу, особливо його ракетно–ядерної компоненти.

До «ядерного клубу» входить також Ісламська Республіка Іран (хоча офіційної інформації щодо наявності та випробовування ядерної зброї досі немає). Сьогодні Захід повинен ставитися до Ірану як до партнера по домовленостям щодо режиму нерозповсюдження ядерної зброї і зрозуміти небезпеку безпеки Тегерану, тому що якщо Захід продовжуватиме наполягати на

припиненні ІРІ збагачення ураном, переговори завжди будуть провальні. Варто зауважити, що реальна наявність в Республіці Іран такої зброї підштовхне до розробки власної аналогічної зброї Туреччиною, Саудівською Аравією та іншими державами в цьому регіоні[3]. Крім того, оскільки Тегеран надає підтримку таким терористичним організаціям, як «Хезболлах», ХАМАС та «Ісламський Джихад», він може бути настільки безрозсудним, щоб передати кілька ядерних бомб для терористичних організацій. Це декілька з найбільших страхів, які домінують в ізраїльській концепції безпеки сьогодні[4, с. 68].

Поклавши в основу принципи ісламського світосприйняття, аятолла Алі Хаменеї (діючий духовний лідер Ірану з 1989 року) знову повернувся до традиційного поділу світу на світ ісламу (Дар-уль-Іслам) і світ війни (Дар-уль-Харб). Перенісши цей поділ на сучасні міжнародні відносини, він висунув концепцію «гнобителів і пригноблених» (мостазафін і мостак-берін)[5, с. 97]. Даний підхід відбився в концепції «Ні Захід, ні Схід, а ісламська революція». На практиці це знайшло своє втілення у принципі «серцевого зближення мусульман».

Сьогодні, висуваючи амбітні плани розвитку до 2025 року, Тегеран проводить активну зовнішню політику, спрямовану на вирішення двоєдиного завдання – збереження ладу ісламської республіки і створення умов для входження Ірану в число провідних держав – членів клубу з умовною назвою «Багатополюсний світ»[6, с. 23].

Нині ми можемо спостерігати загострення відносин між Іраном, Пакистаном і Саудівською Аравією. 9 травня 2017 року ІРІ було зроблено Пакистану попередження щодо можливості атаки бази бойовиків в неспокійній провінції Белуджистан Пакистану. За останній місяць загинули десятки іранських прикордонників Jaish al-Adl («армія справедливості»), одне з відгалужень Сипахи.

Непрямі дані свідчать про те, що Саудівська Аравія і Сполучені Штати можуть прагнути чинити тиск на Іран, підтримуючи потенційні хвилювання серед іранських етнічних меншин[7].

І досі лишаються напруженими відносини ІРІ з Ізраїлем та Іраком. Сьогодні Ірак – це прямий результат десятилітньої політики релігійної та етнічної ворожнечі Саддама. Відносини Іран–Ізраїль лишаються одними з вкрай ворожих. Ізраїль побоюється, що після того, як ІРІ отримає ядерну зброю, це буде «гра-чейнджер» в регіоні, що спровокує ядерну гонку озброєнь на Близькому Сході країн, які також відчують загрозу з боку Ірану, особливо в Саудівській Аравії і Єгипті (ці країни можуть приступити до розробки власного ядерного потенціалу і зброї)[8, с. 15–16].

Цікавим також є зовнішній вектор політики Об'єднаних Арабських Еміратів. З міжнародним співтовариством сьогодні ОАЕ висловлює глибоку стурбованість з приводу ядерних розробок Ірану і його вплив на мир і стабільність у регіоні. ОАЕ повністю підтримують і забезпечують виконання резолюцій Ради Безпеки ООН, які забороняють поставки "чутливих" матеріалів і технологій в Іран[9].

У березні 2003 року, ОАЕ підтримали Лігу арабських держав резолюцією, згідно з якою держави–члени погодилися не брати участь в очолюваній США кампанії в Іраку, але як тільки почався конфлікт, ОАЕ погодилися допустити американські повітряні сили і бойові літаки, дислоковані на авіабазі Аль Дхафра в Абу–Дабі.

Основна увага в зовнішній політиці ОАЕ продовжує триматися західних союзників і сусідів, однак розвиток подій в регіоні, зокрема, війна в Іраку, загроза дій США проти Ірану і США в підтримці Ізраїлю під час конфлікту 2006 року в Лівані залишаються серйозною проблемою. У січні 2007 року ОАЕ виділили \$300 млн. на кредити в Ліван у рамках міжнародних зусиль з відновлення економіки країни після літньої війни 2006 р. з Ізраїлем[10, с. 23].

Отже, Кореїська Народно–Демократична Республіка сьогодні є найбільш недоступною державою на міжнародній арені. Одна з найнеприємніших проблем, з якими стикається світ, – ядерна зброя. Зокрема, програми ядерної зброї Північної Кореї, її неодноразові випробовування, стали предметом серйозної стурбованості для міжнародного співтовариства.

Арабський Близький Схід залишається в занедбаному регіоні, в глибокий соціально–політичній кризі з малими шансами на позитивні зміни найближчим часом. Поточний режим може залишитися при владі або зміниться новими диктатурами, помірними або радикальними. У будь-якому разі, у найближчому майбутньому, слабкі держави будуть продовжувати вирішувати внутрішні проблеми та напрямки їх зовнішньої політики.

Список використаних джерел:

1. Library of Congress – Federal Research Division Country Profile : North Korea, 2007. – 20 p.
2. Campbell Kurt M. U. S. Strategic Framework for Engagement in the Asia-Pacific region / Kurt M. Campbell. – Washington : DC, 2011. – 32 p.
3. جيل-الألفية-في-الجيل-النوي-المقبل/يد-واحدة-لا-تصفق [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://thebulletin.org/-الالفية-في-الجيل-النوي-المقبل/يد-واحدة-لا-تصفق>
4. Inbar Efraim. Israel's national security amidst unrest in the arab world / Efraim Inbar // The Washington Quarterly. – 2012. – № 35 (3). – P. 59–73.
5. Entekhabi Shahroud Amir. Role of religious texts in shaping the foreign Policy of the Islamic republic of Iran / Entekhabi Shahroud Amir // Discourse: An Iranian Quarterly. – 2004. – № 2. – P. 97–100.
6. Юртаев В. И. Иран: регионализация и геополитика / В. И. Юртаев // Вестник Российского университета дружбы народов. – 2010. – № 4. – С. 19–28.
7. Eurasiareview news&analysis [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurasiareview.com/09052017-rising-iranian-pakistani-tensions-render-pakistani-policy-unsustainable-analysis/>
8. Oliai S. The past, present, and future of Iranian-Israeli relations / S. Oliai. – USA : Michigan State University, 2011. – 39 p.
9. GlobalSecurity.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.globalsecurity.org/military/world/gulf/uae-forrel.htm>
10. Library of Congress – Federal Research Division Country Profile: United Arab Emirates (UAE), 2007. – 27 p.

МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ЗАОЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

**«КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

26 травня 2017 року

Матеріали опубліковано в авторській редакції